
Ostróda, st. I, gm. loco, woj. warmińsko-mazurskie

Informator Archeologiczny : badania 33, 191-192

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

OPOLE, Plac Wolności, gm. *loco*, woj. opolskie, AZP 89-37

- nawarstwienia późnośredniowieczne

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 29 czerwca do 7 lipca przez mgr Ewa Matuszczyk (autorka sprawozdania, Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu). Finansowane przez Centrum Biurowe Lubicz. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 5,4 m².

17 czerwca 1999 roku, w trakcie inspekcji prac ziemnych, przeprowadzonej przez pracownika WOSOZ w Opolu stwierdzono przy południowej ścianie wykopu pod budynek wznoszonego Banku Przemysłowo-Handlowego fragment drewnianej konstrukcji. Prace budowlane na tym odcinku wstrzymano.

Badaniami ratowniczymi objęto przestrzeń o wymiarach około 2,25-1,45 x 1,50 m. Na głębokości 3,65 m, licząc od poziomu współczesnego (154,13 m n.p.m.), ukazał się zachowany wieniec studni (ob. 1). Jej północna część uległa zniszczeniu w toku prowadzonych prac ziemnych. Poziom lustro wody wystąpił na głębokości 1,17 m od poziomu zachowania konstrukcji. Pod lustrem wody tkwiły ukośnie elementy drewnianej obudowy studni, których nie udało się wyeksplorować. Od strony zewnętrznej drewnianej obudowy wystąpił filtr piaskowy, szczególnie czytelny od strony północnej. Wnętrze przebadanej części obiektu stanowiła mierzwa przemieszana z próchnicą, zawierająca fragmenty naczyń glinianych, szklanych, w tym fragmenty puchara fletowego, kości zwierzęce oraz potłuczoną cegłę palcówkę.

W trakcie prowadzonej eksploracji obiektu 1, w południowo-wschodnim narożu budynku A, na głębokości 4,25 m od poziomu współczesnego (153,53 m n.p.m.) natrafiono na drewniane elementy kloaki (ob. 2). Jej wypełnisko stanowiła próchnica przemieszana z mierzwą, w której tkwiły fragmenty naczyń glinianych, szklanych, duża ilość kości zwierzęcych (m.in. kiel dzika, pazury drapieżnych ptaków) oraz szczątki botaniczne, w tym pestki wiśni i śliw. Obiekt wyeksplorowano do głębokości 1,15 (licząc od jego stropu), nie osiągając dna. Badania zakończono na tym poziomie. Dalsza eksploatacja była niemożliwa z powodu stojącej w wykopie 50-centymetrowej warstwy wody oraz zniszczenia betonem przy zalewaniu wschodniej ścianki skarbcza banku.

W wyniku badań dendrologicznych i dendrochronologicznych przeprowadzonych przez M. Krąpca stwierdzono, że obudowa studni została wykonana głównie z drewna sosnowego, którego zły stan zachowania uniemożliwił ustalenie jej datowania.

Do budowy dołu kloaczego użyto różnych gatunków drewna: z sosny, dębu i olchy. W wyniku przeprowadzonych analiz dendrochronologicznych ustalono, że drewno użyte do jego budowy zostało ścięte późną jesienią 1499 i wczesną wiosną 1500 roku. Tym samym można przyjąć, że obiekt ten został najprawdopodobniej zbudowany w 1500 roku.

Materiały oraz dokumentacja są przechowywane w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Opolskim Roczniku Muzealnym”.

Badania nie będą kontynuowane.

OSTRÓDA, st. I, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto – mury miejskie (2. połowa XIV w.)
- osadnictwo miejskie od XV do XX w.

Wyprzedzające badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 31 lipca do 27 sierpnia przez mgr. Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez inwestora prywatnego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 104 m².

Wykop założono, zgodnie z projektem realizacyjnym, w południowej pierzei ulicy Wyspiańskiego, u zbiegu z ulicą Filtrową. Podkreślić należy, iż na skutek prac ziemnych przeprowadzonych w połowie lat 90. podczas wznoszenia budynków sąsiadujących od strony zachodniej wykonano rozkop

w kierunku wschodnim, który oprócz tego, że zniszczył częściowo nawarstwienia stratygraficzne, to na dodatek spowodował rozebranie wtedy muru miejskiego na odcinku ca 3 m. Ponadto teren działki był wykorzystany jako śmietnisko. Po uprzednim usunięciu nawarstwień śmietniskowych i zasypiskowych wytyczono wykop o wymiarach 11,5 x 9 m. Przede wszystkim uchwycono trzy rodzaje nawierzchni ulicy okrężnej, które funkcjonowały w tym miejscu od czasów lokacji miasta w 1329 roku do schyłku okresu nowożytnego, a ściślej – do wielkiego pożaru z 1788 roku, kiedy znaczna szerokość pierwotnej ulicy okrężnej została przejęta pod zabudowę mieszkalną. Sam fakt uchwylenia pierwotnej szerokości okrężnicy, a właściwie jej skraju południowego, potwierdził natomiast rozważania teoretyczne na temat rozplanowania przestrzennego miasta w okresie średniowiecznym. Jej skraj południowy uchwycony w terenie pokrywa się z jej linią, która została wytyczona przez zastosowanie nałożonych na siebie siatek siedmio- i dziesięcioprętowej. Mamy tu więc do czynienia z kolejnym dowodem, potwierdzającym archeologicznie prawidłowość wykonanej analizy, oraz posługiwanie się taką metodą parcelacji w okresie średniowiecznym na terenie państwa zakonnego, zwłaszcza w miastach zakładanych na surowym korzeniu.

Poza poszczególnymi fazami użytkowania ulicy okrężnej w obrębie omawianego wykopu odsłonięto i zadokumentowano niewielki fragment muru miejskiego. Jego zachowane partie stropowe były bardzo zniszczone. Na uwagę zasługuje fakt, iż w miejscu tym fundamenty murów obronnych posadowione zostały w gruncie podmokłym, którego główny składnik stanowią torfy i zbutwiała roślinność wodna. Mamy tu do czynienia z silnym podsiąkaniem wód gruntowych, praktycznie do wysokości ca 96,0 m n.p.m., co zostało stwierdzone w dodatkowych wykopach sondażowych. Zaznaczyć trzeba także, iż pomimo wykonania wykopu sondażowego przy licu północnym muru, do głębokości 2 m w warstwie torfowej (94,30 m n.p.m.), czyli ca 4 m poniżej obecnej powierzchni terenu, nie udało się uchwycić spągu fundamentu murów miejskich. Na dalsze pogłębianie wykopu nie pozwalały warunki geologiczno-glebowe panujące w tym miejscu.

Jeżeli chodzi o nawarstwienia calcowe, to udało się je uchwycić jedynie w północnej części wykopu na wysokości ca 96,00 m n.p.m. Na pozostałym terenie zalegają natomiast grube pokłady gleby torfowej i torfu.

Materiał zabytkowy pozyskany w trakcie prowadzenia prac ziemnych był stosunkowo nieliczny. Były to głównie fragmenty ceramiki naczyniowej zarówno siwej, jak i ceglastej, fragmenty kafli i szkła, oraz nieliczne fragmenty przedmiotów metalowych, m.in. kuty hak, okucie łopaty oraz fragment służący do blokowania języka w zamku. Ponadto pozyskano pojedyncze fragmenty naczyń kamionkowych, z których najciekawszy jest fragment kufła westerwaldzkiego z XVIII wieku.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Archiwum WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

OSTRÓDA, st. II, wykop 17, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- zamek – gdanisko (XIV-XVIII w.)

Odsłonięcie relikwów przedbramia, badania archeologiczne gdaniska, przeprowadzone w terminie od 19 kwietnia do 26 maja przez mgr. Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez inwestora prywatnego. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię około 50 m².

Badania prowadzone w 1999 roku były kontynuacją prac z roku poprzedniego. Należy podkreślić, iż badania między 2. i 3. filarem gdaniska kontynuowano zarówno w kierunku wschodnim, jak i zachodnim ze względu na odsłonięte w tym miejscu elementy drewniane, których przeznaczenie było niemożliwe do określenia po pracach przeprowadzonych w 1998 roku. W tym przypadku wykop rozszerzono w kierunku zachodnim o 4 m i w kierunku wschodnim o 5,5 m. W kierunku zachodnim konstrukcje drewniane kończyły się równo ze ścianami zachodnimi filarów gdaniska, natomiast